

Sygn. akt **II AKa 25/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Chojnowski
Sędziowie:	SA Bogumiła Metecka - Draus (spr.) SO del. do SA Małgorzata Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Christophera Świerka

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. sprawy

D. K.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt III K 50/14

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelację obrońcy skazanego za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Małgorzata Jankowska G. B. M.-D.

Sygn. akt II AKa 25/15

UZASADNIENIE

D. K. (poprzednio M. J.) został skazany prawomocnym wyrokiem:

1. Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 22 października 1992r., za czyn z art. 210 § 1 dkk i inne, popełniony w dniu 31 maja 1991r., na karę 8 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 50 milionów (starych) złotych oraz karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres 8 lat - w sprawie sygn. akt III K 277\91,

2. Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 17 grudnia 2002r., zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 stycznia 2004r. w sprawie IV Ka 447\03, za czyny za art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk, popełnione 27 lutego 2001r. i w okresie od 7 lutego 2001r. do 13 lutego 2001 r. (stanowiące ciąg przestępstw), na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, której wykonanie zarządzono

postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 3 października 2006r. i karę grzywny w rozmiarze 100 stawek po 50 złotych każda - w sprawie sygn. akt V K 2379\01,

3. Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 24 stycznia 2005r.:

a) za czyny z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zb. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk, popełnione od 20 lutego 2003r. do 5 marca 2003r. i od 5 grudnia 2002r. do 7 stycznia 2003r. (stanowiące ciąg przestępstw) na karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych po 20 złotych każda,

b) za czyn art. 270 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony w dniu 20 lutego 2003r., na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w rozmiarze 150 stawek po 20 złotych każda,

c) za czyn z art. 270 § 1 kk w zb. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony od 3 maja 2002r. do 29 maja 2002r., na karę 1 roku pozbawienia wolności i karę grzywny w rozmiarze 50 stawek po 20 złotych każda,

d) za czyn z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zb. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony w dniu 11 września 2002r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w rozmiarze 70 stawek po 20 złotych każda,

którym orzeczono karę łączną w rozmiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w rozmiarze 250 stawek po 20 złotych każda - w sprawie sygn. akt V K 1377\04,

4. wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 13 maja 2005r.:

a) za czyn z art. 191 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w dniu 30 października 1999r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

b) za czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w dniu 02 listopada 1999r., na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

c) za czyn z art. 275 § 1 kk, popełniony w październiku 1999r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

którym orzeczono karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności - w sprawie sygn. akt II K 459\03,

5. Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 9 listopada 2005r.:

a) za czyn z art. 291 § 1 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w pierwszej połowie 1994 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności i karę grzywny w rozmiarze 360 stawek po 10 złotych każda,

b) za czyn z art. 291 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony 2 grudnia 1990r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

którym orzeczono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności - w sprawie sygn. akt VI K 267\05,

wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 października 2008r. -w sprawie sygn. akt III K 216\07:

- połączono kary pozbawienia wolności opisane w punktach 1 i 5b i orzeczono karę łączną w rozmiarze 8 lat pozbawienia wolności,
- połączono kary pozbawienia wolności opisane w punktach 2, 3c-d, 4 i 5a oraz kary grzywny opisane w punktach 2, 3c-d i 5a i orzeczono karę łączną 4 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w rozmiarze 360 stawek dziennych po 10 złotych każda,

wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 12 lutego 2009r. - w sprawie sygn. akt IV K 230\09 połączono kary pozbawienia wolności i kary grzywny opisane w punktach 3a-b i orzeczono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny rozmiarze 150 stawek dziennych po 20 złotych każda,

6. wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 17 czerwca 2013r., zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 18 lutego 2014r. w sprawie IV Ka 1650/13,

a) za czyn z art. 284 § 2 kk, popełniony w dniu 18 marca 2003r., na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny 150 stawek po 20 złotych każda,

b) za czyn z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64§ 1 kk, popełniony 22 lutego 2001r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny 30 stawek po 20 złotych każda,

którym orzeczono karę łączną w rozmiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w rozmiarze 150 stawek po 20 złotych każda - w sprawie sygn. akt V K 863/10,

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt III K 50/14:

I. stwierdził, że wyrok łączny Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 12 lutego 2009r. w sprawie - sygn. akt IV K 230\09 utracił moc,

II. stwierdził, że wyrok łączny Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 października 2008r. w sprawie - sygn. akt III K 216\07 w punkcie II, V i VI części dyspozytywnej utracił moc,

III. rozwiązał kary łączne orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 9 listopada 2005r. - w sprawie sygn. akt VI K 267\05, wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 13 maja 2005r. - w sprawie sygn. akt II K 459\03, wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 17 czerwca 2013r. - w sprawie sygn. akt V K 863X10 i wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 24 stycznia 2005r.- w sprawie sygn. akt V K 1377\04,

VI. na podstawie art. 91 § 2 kk połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 2, 3c-d, 4a-c, 5a i 6b części wstępnej wyroku i wymierzył D. K. karę łączną w rozmiarze 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności oraz połączył jednostkowe kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 2, 3c-d, 5a, i 6b części wstępnej wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w rozmiarze 400 (czterystu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,

V. na podstawie art. 91 § 2 kk połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności i jednostkowe kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 3a-b i 6a części wstępnej wyroku i wymierzył D. K. karę łączną 3 (trzech) lat i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w rozmiarze 230 (dwustu trzydziestu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,

VI. w pozostałym zakresie postępowanie o wydanie wyroku łącznego umorzył,

VII. stwierdził, że kary nie objęte wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu,

VIII. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu kary pozbawienia wolności objęte wyrokiem łącznym, które zostały już w całości odbyte,

IX. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od skazanego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Obrońca skazanego D. K. wywiódł apelację od wydanego wyroku odnośnie punktów IV i V części rozstrzygającej w zakresie rozstrzygnięcia o karze i wyrokowi temu zarzucił:

- rażąco niewspółmierność kary łącznej orzeczonej w pkt. IV wyroku w rozmiarze 5 lat pozbawienia wolności, przy zastosowaniu zasady asperacji, podczas gdy więzi o charakterze przedmiotowym, okresy popełnienia poszczególnych

czynów, co do których orzeczone kary podlegały łączeniu, okres jaki upłynął od czynów, postawa oskarżonego zarówno po popełnieniu przestępstw, jak i w trakcie odbywania kar za nie orzeczonych, zrealizowany proces resocjalizacji, potwierdzony między innymi orzeczeniem o warunkowym przedterminowym zwolnieniu prowadzą do wniosku, iż wymierzona winna być skazanemu kara łączna z zastosowaniem zasady kumulacji, względnie kara z zastosowaniem asperacji w rozmiarze zbliżonym do dolnej granicy możliwego orzekania;

- rażącą niewspółmierność kary łącznej orzeczonej w pkt. V wyroku w rozmiarze 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, przy zastosowaniu zasady asperacji, podczas gdy więzi o charakterze przedmiotowym, okresy popełnienia poszczególnych czynów, co do których orzeczone kary podlegały łączeniu, okres jaki upłynął od czynów, postawa oskarżonego zarówno po popełnieniu przestępstw, jak i w trakcie odbywania kar za nie orzeczonych, zrealizowany proces resocjalizacji, potwierdzony między innymi orzeczeniem o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, prowadzą do wniosku, iż wymierzona winna być skazanemu kara łączna z zastosowaniem zasady kumulacji, względnie kara z zastosowaniem asperacji w rozmiarze zbliżonym do dolnej granicy możliwego orzekania;

- obrazę prawa materialnego to jest art. 82 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez zaliczenie skazanemu okresów odbytych już kar pozbawienia wolności na poczet orzeczonych kar łącznych, podczas gdy uwzględniając treść art. 4 § 1 k.k. dla rozstrzygnięcia kwestii zaliczenia kar pozbawienia wolności w niniejszej sprawie należało zastosować art. 82 k.k. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 1431).

Tak podnosząc obrońca skazanego wniósł o:

- obniżenie kary łącznej opisanej w pkt. IV części rozstrzygającej do 4 lat pozbawienia wolności;

- obniżenie kary łącznej opisanej w pkt. V części rozstrzygającej do 3 lat pozbawienia wolności;

- zaliczenie skazanemu na poczet orzeczonych kar łącznych pozbawienia wolności w całości kary pozbawienia wolności uznanej za odbytą w rozumieniu art. 82 k.k. - na podstawie art. 577 k.p.k. - na poczet kary tego rodzaju orzekanej w wyroku łącznym obejmującym skazanie na karę, z której wykonania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony.

W dniu 22 grudnia 2014 r., obrońca skazanego złożył sprostowanie do wniesionej apelacji wskazując, że w zarzutach apelacji, jak i uzasadnieniu w egzemplarzu omyłkowo przesłanym do sądu, wskazano kumulację jako zasadę łączenia kar, zamiast zasady absorpcji o którą rzeczywiście chodziło, co wynika zresztą z uzasadnienia apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego okazała się bezzasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do wydania wyroku łącznego i połączenia kar wymierzonych D. K. z wyroków opisanych w części dyspozytywnej w punkcie 2, 3c-d, 4 a-c, 5 a i 6 b - pierwszy zbieg przestępstw oraz 3 a - b i 6 a - drugi zbieg przestępstw. Ustaleń z tym związanych oraz samego rozstrzygnięcia w tym zakresie skarżący zresztą nie podważa. Także i Sąd Apelacyjny, ze swej strony, nie znajduje podstaw do kwestionowania ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy. W apelacji zarzuca się rażącą niewspółmierność kar łącznych poprzez orzeczenie wobec skazanego kar pozbawienia wolności w nadmiernej wysokości, nieadekwatnych w stosunku do związku przedmiotowego oraz czasowego pomiędzy czynami oraz zachowania skazanego w izolacji.

Rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. zachodzi jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary łącznej można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków karnych, wymierzonych przez sąd I instancji, a dolegliwością jaką należałoby skazanemu wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania sądowych reguł kształtowania kary łącznej. Wysokość zaś kary łącznej ograniczona granicami określonymi w art. 86 § 1 k.k. uzależniona jest od bliskości podmiotowej i przedmiotowej poszczególnych przestępstw, a także zachowania się

skazanego w zakładzie karnym czy w środowisku, w którym znajduje się po prawomocnym skazaniu poszczególnymi wyrokami, przy czym bliski podmiotowy i przedmiotowy związek między przestępstwami, czy też nawet podobieństwo tych przestępstw nie jest tu tak istotną przesłanką wymiaru kary łącznej, aby ograniczało albo eliminowało którekolwiek z dyrektyw wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k. (vide: wyrok Sądu Najwyższego (składu siedmiu sędziów) z dnia 6.07.1976r., sygn. VI KRN 144/76 – OSNPG 1976 z. 10, poz. 83). Kara łączna pozostaje wszak karą za całokształt pozostających w zbiegu realnym przestępstw, a jako zaś taka niewątpliwie winna być karą sprawiedliwą. Zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej przynależy przy tym do zarzutów z kategorii ocen i może być skutecznie podniesiony jedynie wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach określonych art. 86 § 1 k.k. to nie uwzględnia w sposób właściwy wszystkich tych wspomnianych wyżej okoliczności. Tego zaś w sprawie przyjąć nie sposób.

W przedmiotowej sprawie dopuszczalne było zgodnie z art. 86 § 1 k.k. wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności w granicach od 2 lat pozbawienia wolności do 9 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny od 360 do 610 stawek dziennych w odniesieniu do pierwszego zbiegu przestępstw, oraz od 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności do 6 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny od 150 do 400 stawek dziennych za drugi zbiegów przestępstw.

Kształtując co do D. K. karę łączną w wysokości 5 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 400 stawek dziennych po 20 złotych (punkt IV części dyspozytywnej wyroku) oraz karę łączną 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 230 stawek po 20 złotych każda (punkt V części dyspozytywnej wyroku) sąd meriti ustalił je prawidłowo. Przy ich kształtowaniu uwzględnił zarówno przy pierwszej, jak i drugiej karze łącznej z jednej strony związek podmiotowo – przedmiotowy oraz czasowy zachodzący pomiędzy przestępstwami składającymi się na realny zbieg przestępstw, z drugiej zaś opinię o skazanym za czas jego pobytu w zakładzie karnym (k-6-7 uzasadnienia).

W ocenie Sądu Odwoławczego brak jest rzeczowych powodów do złagodzenia kar łącznych, czy też zastosowania do ich ukształtowania zasady pełnej absorpcji, jak tego domaga się obrońca, względnie asperacji w rozmiarze zbliżonym do dolnej granicy możliwego orzekania. Byłoby to bowiem premiowanie skazanego za to, że w przeszłości dopuścił się szeregu przestępstw o znacznym niewątpliwie ciężarze gatunkowym, a co skarżący zdaje się bagatelizować, a czego oczywiście zaaprobować nie sposób. Równocześnie wbrew stanowisku apelującego nie można uznać, iż pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi związek o charakterze przedmiotowym i bliskość czasowa. Zarówno w przypadku pierwszego, jak i drugiego zbiegu przestępstw, czyny popełnione przez skazanego zostały skierowane przeciwko różnym dobrom prawnie chronionym – przeciwko mieniu, dokumentom, obrotowi gospodarczemu, wolności - I zbieg przestępstw oraz przeciwko mieniu czy dokumentom – II zbieg przestępstw. W przypadku pierwszego zbiegu przestępstw były one popełnione w okresie od 1994 do 2002 r., a więc trudno mówić o ich bliskości czasowej. W przypadku drugiego związek czasowy był co prawda bliski bowiem zostały one popełnione w lutym i marcu 2003 r., jednak samo to nie mogło doprowadzić do zastosowania zasady absorpcji, chociaż okoliczność ta miała przełożenie na wymiar kary która została ukształtowana przy zastosowaniu zasady asperacji ale bliższej zasadzie absorpcji. Sąd Apelacyjny wskazuje przy tym, iż popełnienie więcej niż jednego przestępstwa powinno raczej skłaniać do odstąpienia od absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie takiej kary prowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, zatem prowadziłoby do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych. Zatem całkowitą zasadę absorpcji stosować należy wyjątkowo albo wtedy, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową, albo orzeczone za niektóre czyny kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego, a żadna z tych sytuacji nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

Przy kształtowaniu kar łącznych uwzględniono też postawę skazanego w zakładzie karnym, przy czym nie można jak chce tego apelujący przyznawać jej jakiegoś szczególnego znaczenia. Zachowanie skazanego w czasie wymierzania kary łącznej może mieć znaczenie dla wymiaru kary, ale okoliczności tej nie można nadawać nadmiernego znaczenia, przeważającego słuszność kary wynikającą ze stopnia związku zbiegających się przestępstw, bo ma ono jedynie funkcję subsydiarną (art. 571 § 1 k.p.k.), to jest ma pomóc w określeniu celowości kary łącznej (vide wyrok S. A. w Krakowie z dnia 22 listopada 2006 r. II AKA 218/06). Zachowanie skazanego w izolacji nie jest jakieś szczególne, bowiem za takie

trudno uznać, funkcjonowanie w zgodzie z regulaminem odbywania kary pozbawienia wolności i określone generalnie jako przeciętne.

Odnosząc się natomiast do zarzutu obrońcy skazanego a to mało precyzyjnego - jak wynika z jego uzasadnienia – orzeczenia sądu w kwestii zaliczenia kar odbytych na poczet orzeczonych kar łącznych, to Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że sygnalizowana przez skarżącego wątpliwość, winna być rozstrzygnięta w zwykłym trybie, przewidzianym w art. 420 § 1 k.p.k. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie przez Sąd Odwoławczy, byłoby sprzeczne z dwuinstancyjnym modelem postępowania, jak i też mogłoby stanowić asumpt do kształtowania się nieprawidłowej praktyki, godzącej w funkcje sprawowane przez sąd odwoławczy, stanowiąc formę orzekania pierwszoinstancyjnego.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny uznał wniesioną apelację za oczywiście bezzasadną.

Na podstawie art. 624 kpk Sąd Apelacyjny zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze biorąc pod uwagę jego sytuację – pobyt w izolacji - ich uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe.